

OCAK AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 Şubat 2025

Özet

Tüketici fiyatları ocak ayında yüzde 5,03 oranında yükselirken, yıllık enflasyon 2,26 puan düşüşle gerileme eğilimini korumuş ve yüzde 42,12 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıllık enflasyon enerjide görece yatay seyretmiş, diğer ana gruplarda gerilemiştir. Aylık fiyat artışında hizmetler sektörü öne çıkmıştır. Tüketici sepetindeki güncellemeyle hizmetler sektörünün payı artarken, ağırlık yapısındaki değişimin ocak ayı enflasyonuna etkisinin yaklaşık 0,3 puan artırıcı yönde olduğu ölçülmüştür. Gıda grubu aylık fiyat artışında, ekmekek ve tahıllar kalemi öncülüğünde işlenmiş gıda alt grubunun etkisi daha belirgin olmuştur. Enerji grubu fiyat artışını şebeke suyu tarifelerindeki yükselişe ek olarak, küresel enerji emtia fiyat artışının yansımaları sürüklemiştir. Temel mal enflasyonu ise ılımlı seyrini sürdürmüştür. Ocak ayında ücret artışı, yönetilen/yönlendirilen fiyat ve maktu vergi güncellemelerinin etkisiyle, dönemsel fiyatlamaya tabi ve geriye doğru endeksleme davranışının yüksek olduğu kalemler öncülüğünde hizmet grubunda aylık enflasyon önemli ölçüde güçlenmiştir. Fiyat artışları grup geneline yayılırken, sağlık hizmetlerindeki tarife güncellemeleri neticesinde diğer hizmetler alt grubu yüksek aylık enflasyonuyla dikkat çekmiştir. SGK Sağlık Uygulamaları Tebliği kapsamında, resmi sağlık hizmeti sunucularında ödenen muayene katılım payı tutarlarında 2017 yılından bu yana ilk defa güçlü bir artışa gidilmiştir. Düzenlemenin şubat ayı tüketici enflasyonuna sarkan etkilerinin olacağı not edilmelidir. Son aylarda üretici fiyatlarında hâkim olan ılımlı artış eğilimi ocak ayında kesintiye uğramıştır. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinin mevsim etkilerinden arındırılmış aylık artışları yükselirken, yıllık artışları gerilemeye devam etmiştir. Tüm göstergeler birlikte değerlendirildiğinde, enflasyonun ana eğiliminde ilk çeyreğe özgü geçici bir yükseliş gözlenmiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 5,03 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 2,26 puan azalarak yüzde 42,12 seviyesine gerilemiştir (Grafik 1). B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 1,86 ve 2,69 puan azalarak yüzde 42,08 ve yüzde 42,65 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 1).

TÜİK, hanehalkı tüketim kalıplarındaki değişimleri göz önüne alarak tüketim sepeti ve ağırlık yapısını her yılın başında güncellemektedir. 2025 yılında gıda grubunun sepet içindeki ağırlığı değişmezken, hizmet grubunun ağırlığı kira ve diğer hizmetler kalemleri öncülüğünde 3,11 puan artmıştır. Bu doğrultuda, B ve C göstergelerinin ağırlıkları 1,28'er puan yükselişle sırasıyla yüzde 74,10 ve yüzde 60,83'e ulaşmıştır.

Yıllık tüketici enflasyonuna katkılar incelendiğinde; temel mal, gıda, alkol-tütün-altın, enerji ve hizmet gruplarının katkıları bir önceki aya kıyasla sırasıyla 1,30, 0,60, 0,23, 0,11 ve 0,02 puan azalmıştır.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle incelendiğinde, tüketici fiyatlarındaki aylık artışın önceki aya kıyasla yükseldiği gözlenmiştir (Grafik 2). Aylık artışlar bir önceki aya kıyasla B'de daha belirgin olmak üzere B ve C göstergelerinde yükseliş kaydetmiştir (Grafik 3). Fiyat artışları B endeksini oluşturan grupların geneline yayılırken, işlenmiş gıda grubundaki artış öne çıkmıştır (Grafik 4). TCMB bünyesinde takip edilen göstergeler, ocak ayında enflasyonun ana eğiliminde yükselişe işaret etmiştir (Grafik 5 ve 6).

Hizmet fiyatları ocak ayında yüzde 10,26 ile önemli ölçüde yükselmiş, grup yıllık enflasyonu ise 2,78 puan düşüş kaydederek yüzde 62,95 olmuştur. Aylık fiyat artışları grup geneline yayılırken, yıllık enflasyon haberleşme ve diğer hizmetlerde yükselmiş, lokanta-otellerde daha belirgin olmak üzere diğer alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 7). Hizmetler grubu içinde diğer hizmetler grubu aylık yüzde 16,72'lik yüksek artış ile öne çıkmıştır. Bu gelişmede, geçmiş enflasyona endeksleme ve zamana bağlı fiyatlama davranışının yaygın olduğu sağlık hizmetleri, yeniden değerlemeye bağlı kalemler, işgücü giderlerini de içeren bakım onarım kalemleri ile özel sektör eğitim hizmetlerindeki yüksek fiyat artışlarının etkileri hissedilmiştir. Sağlık hizmetlerinde, özel sektördeki tarife artışları yanında, SGK Sağlık Uygulamaları Tebliği'ndeki (SUT) muayene katılım payı artışlarının da etkisi belirgin olmuştur. SUT kapsamında, resmi sağlık hizmeti sunucularında ödenen muayene katılım payı tutarlarında 2017 yılından bu yana ilk defa artışa gidilmiştir. Bu düzenlemenin ocak ayı tüketici fiyat artışına etkisi 0,56 puan olmuştur. Yapılan düzenlemenin ocak ayı ortasından itibaren yürürlüğe girmesi nedeniyle, şubat ayı tüketici enflasyonuna sarkan etkileri olacağı not edilmelidir. Aylık bazda kira grubu enflasyonu sözleşme yenileme oranındaki mevsimsel yükselişin etkisiyle yüzde 8,66 oranında artmış, bu grupta yıllık enflasyon 5,18 puan düşüşle yüzde 100,64 seviyesine gerilemiştir. Ulaştırma hizmetleri alt grubunda aylık enflasyon (yüzde 7,89) yönetilen kalemler öncülüğünde güçlenmiştir. Ocak ayında ücret gelişmelerinin etkisinin hissedildiği emek yoğun lokanta-otel fiyatları yüzde 6,50 oranında artarken, haberleşme grubunda aylık fiyat artışı yüzde 2,82 ile görece sınırlı kalmıştır.

Temel mal grubu fiyatları yüzde 0,74 ile ılımlı bir oranda artmış, grup yıllık enflasyonu 3,48 puanlık düşüşle yüzde 23,95 olmuştur (Grafik 8). Ocak ayında yıllık enflasyon tüm alt gruplarda gerilemiştir. Dayanıklı mal (altın hariç) fiyatları yüzde 2,74 oranında yükselirken, grup yıllık enflasyonu yüzde 20,05'e gerilemiştir. Bu dönemde emek yoğun mobilya kalemi fiyatları yüzde 7,27 oranında yükselirken, elektrikli ve elektriksiz ev aletleri yüzde 2,12, otomobil fiyatları yüzde 1,29 ile görece ılımlı fiyat artışları kaydetmiştir. Mevsimsel etkilerle, giyim ve ayakkabı alt grubunda fiyatlar yüzde 5,46 oranında gerilemiş, yıllık enflasyon 4,84 puanlık düşüşle yüzde 26,83 olmuştur. Diğer temel mallarda ise fiyatlar yüzde 2,52 oranında yükselmiştir.

Enerji fiyatları ocak ayında yüzde 6,10 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 0,06 puan düşerek yüzde 43,05 olmuştur (Grafik 9). Bu gelişmede, şebeke suyundaki yükseliş (yüzde 20,30) öne çıkmıştır. Buna ek olarak, TL cinsi uluslararası enerji fiyat gelişmelerinin yanı sıra maktu ÖTV artışının etkisiyle akaryakıt ve tüp gaz fiyatları sırasıyla aylık yüzde 4,96 ve 4,05 oranlarında artmıştır.

Alkollü içecekler ve tütün fiyatları yüzde 1,02 oranında yükselirken, bu grupta yıllık enflasyon 5,18 puan düşüşle yüzde 34,10'a gerilemiştir. Alkollü içeceklerde fiyatlar otomatik maktu vergi artışını takiben yükselirken (yüzde 12,77), tütün ürünlerinde söz konusu vergi artışına rağmen fiyat değişikliği olmamıştır.

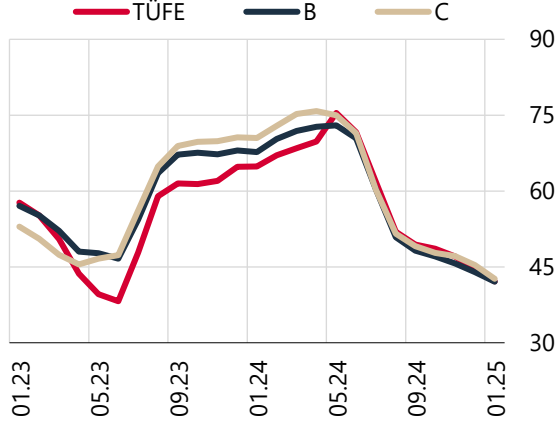
Ocak ayında, gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları yüzde 3,86 oranında artmış, yıllık enflasyon 1,82 puan gerileyerek yüzde 41,76 olmuştur (Grafik 9). Yıllık enflasyon işlenmiş gıda grubunda 1,77 puan yükselerek yüzde 39,44 oranında gerçekleşirken, işlenmemiş gıdada 6,12 puan düşüşle yüzde 44,17 olmuştur (Grafik 10). Ocak ayında işlenmemiş gıda fiyatları yüzde 2,66 oranında yükselmiş, bu gelişmede taze meyve ve sebze (yüzde 3,41) ile kırmızı et (yüzde 3,32) fiyatları etkili olmuştur. İşlenmiş gıda grubu fiyatları ise ocak ayında yüzde 4,92 oranında artmıştır. Bu alt grupta, ekmek ve tahıllar (yüzde 8,08) ile süt ve süt ürünleri öne çıkan alt kalemler olmuştur.

Yurt içi üretici fiyatları ocak ayında yüzde 3,06 oranında artmış, yıllık enflasyon 1,32 puan düşerek yüzde 27,20'ye gerilemiştir (Grafik 11 ve Tablo 2). Bu dönemde ana sanayi grupları itibarıyla, dayanıklı, dayanıksız tüketim malı ve sermaye malı gruplarındaki fiyat artışı sırasıyla yüzde 6,39, yüzde 4,45 ve yüzde 3,25 olurken, enerji ve ara malları fiyatları ise sırasıyla yüzde 2,27 ve yüzde 1,81 ile nispeten daha ılımlı bir artış kaydetmiştir (Grafik 12).

Grafik ve Tablolar

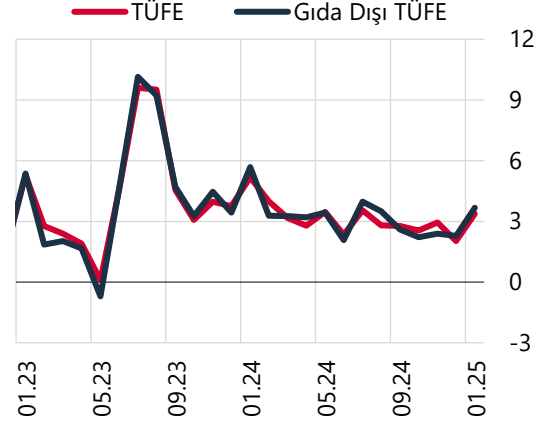
Grafik 1: TÜFE, B ve C

(Yıllık % Değişim)

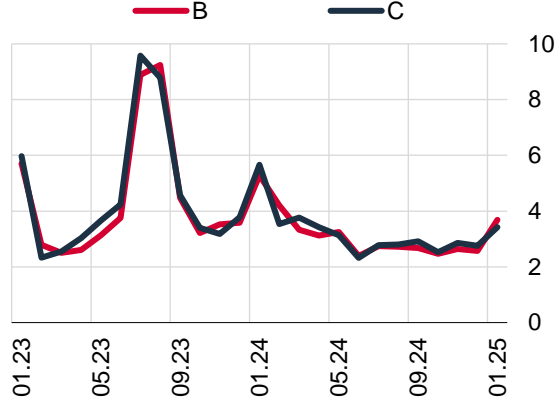
Grafik 2: TÜFE ve Gıda Dışı TÜFE

(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

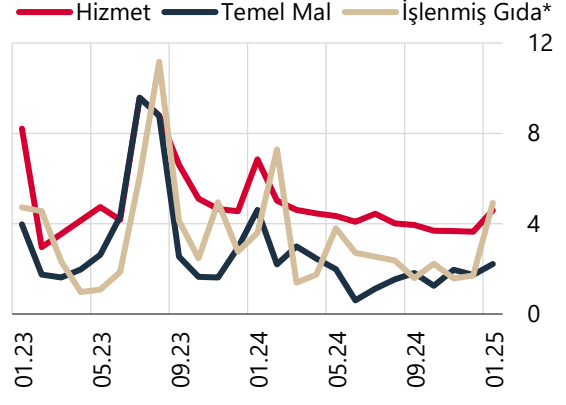
Grafik 3: B ve C Endeksi

(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri

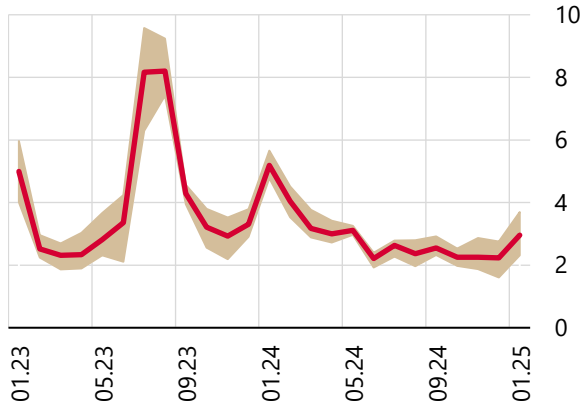
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

* İşlenmiş gıda grubunda istatistiksel olarak anlamlı bir mevsimsel etki bulunamadığı için, ilgili veri grafikte mevsimsel etkilerden arındırılmadan sunulmuştur.

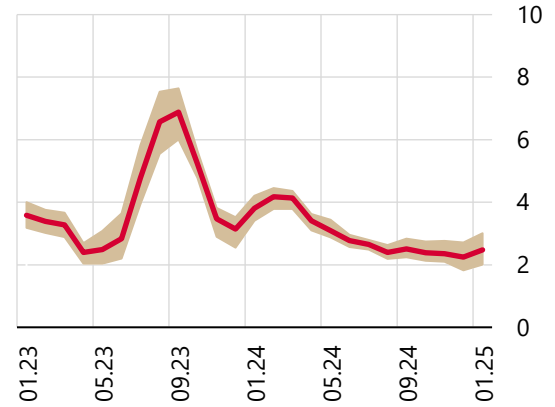
Grafik 5: Ana Eğilim Göstergeleri**

(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

Grafik 6: Ana Eğilim Göstergeleri**

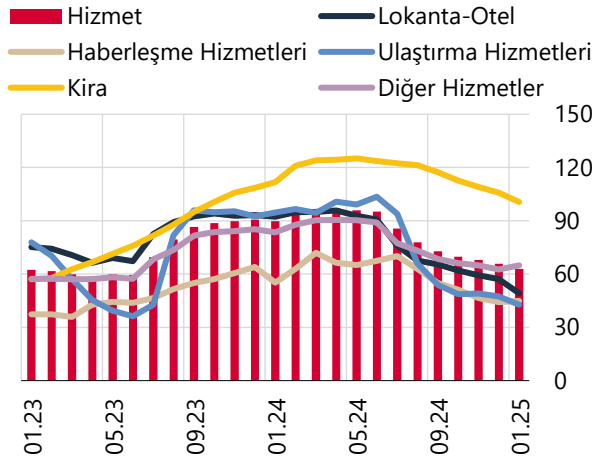
(Mev. Ar., Aylık % Değişim, 3 Aylık Ortalama)

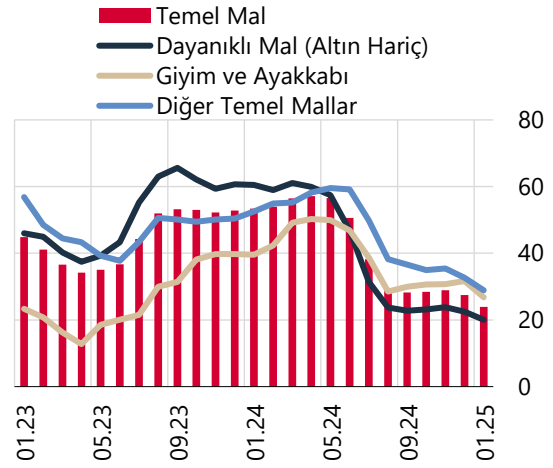
** Mevsimsellikten arındırılmış B, C, SATRIM, Medyan, oynak kalemleri dışlayan, dinamik faktör modeli olmak üzere 6 farklı göstergenin ortalamasıdır. Taralı alan maksimum ve minimum aralığını göstermektedir.

Grafik 7: Hizmetler

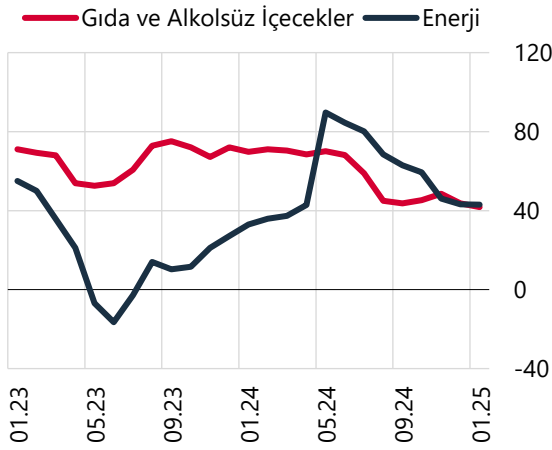
(Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Temel Mallar

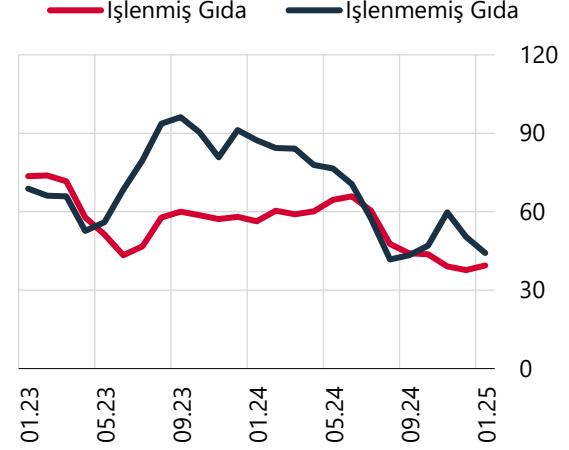
(Yıllık % Değişim)

Grafik 9: Gıda ve Enerji

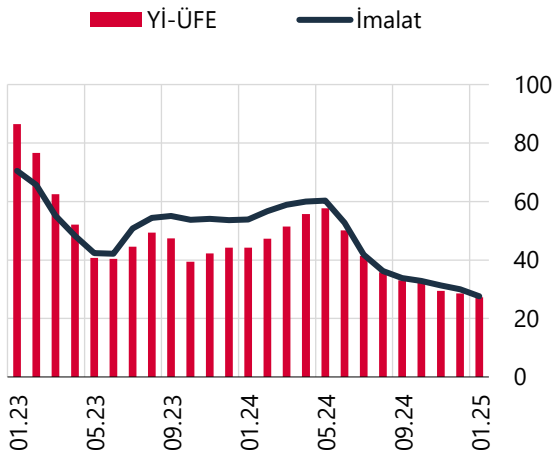
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda

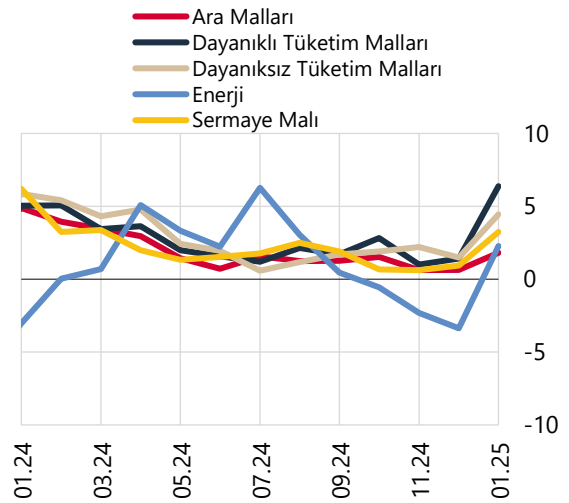
(Yıllık % Değişim)

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat

(Yıllık % Değişim)

Grafik 12: Yİ-ÜFE Ana Sanayi Grupları

(Aylık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Oca.25	Oca.24	Oca.25	Oca.24
TÜFE	5,03	6,70	42,12	64,86
1. Mallar	2,69	4,60	33,65	55,65
Enerji	6,10	6,14	43,05	32,89
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	3,86	5,19	41,76	69,71
İşlenmemiş Gıda	2,66	7,01	44,17	87,35
Taze Meyve-Sebze	3,41	7,65	62,14	83,43
Diğer İşlenmemiş	2,10	6,61	32,90	89,66
İşlenmiş Gıda	4,92	3,58	39,44	56,33
Ekmek ve Tahıllar	8,08	4,90	46,17	56,43
Diğer İşlenmiş	3,34	2,97	36,21	56,34
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	0,80	3,71	25,16	54,45
Temel Mallar	0,74	3,57	23,95	53,35
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	2,74	4,80	20,05	60,53
Giyim ve Ayakkabı (*)	-5,46	-1,86	26,83	39,59
Diğer Temel Mallar	2,52	5,48	28,90	52,54
Alkollü İçecekler ve Tütün	1,02	4,92	34,10	61,60
Altın	2,72	4,15	34,13	68,05
2. Hizmetler	10,26	12,14	62,95	89,72
Kira	8,66	11,46	100,64	111,84
Lokanta ve Oteller	6,50	12,17	49,18	92,27
Ulaştırma Hizmetleri	7,89	11,48	42,75	94,62
Haberleşme Hizmetleri	2,82	2,37	44,83	55,18
Diğer Hizmetler	16,72	14,99	64,99	83,43
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	5,47	6,85	42,08	67,68
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	5,59	7,58	42,65	70,48
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	5,53	6,74	42,15	62,12
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	4,15	6,73	40,58	70,20

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık (%)	Ocak 2025		Ocak 2024	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	3,06	27,20	4,14	44,20
Madencilik	3,43	3,57	33,40	5,72	65,03
İmalat	88,09	3,25	27,60	5,21	53,80
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	85,41	3,16	28,42	5,32	54,48
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	77,29	3,54	30,19	5,31	55,36
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	7,80	-0,44	18,20	-6,32	-32,00
Su Temini	0,68	16,84	54,39	1,77	66,35
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		1,81	23,27	4,89	49,76
Dayanıklı Tüketim Malları		6,39	37,44	5,04	56,63
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		7,18	36,35	5,21	57,24
Dayanısız Tüketim Malları		4,45	37,42	5,85	60,81
Sermaye Malı		3,25	25,61	6,21	64,94
Enerji		2,27	18,05	-3,04	-4,06

Kaynak: TÜİK.